

דוח שבועי בנושא הגנה על אזרחים

9 – 15 בינואר 2009

"מידי יום נפגעים יותר ויותר ילדים, גופם הזעיר נפצע, חייהם מתנפצים לרסיסים. אין המדובר במספרים בשים ותו לא. המדובר בילדים שחיהם נופצו. אף אדם איננו יכול להתבונן בכך מבלי שזה ייגע בו. אף הורה איננו יכול להיות עד לכך מבלי שיראה את ילדו שלו. זה טראגי. זה בלתי מתקבל על הדעת", דבריה של גברת אן ונמן, מנהלת אירגון UNICEF.

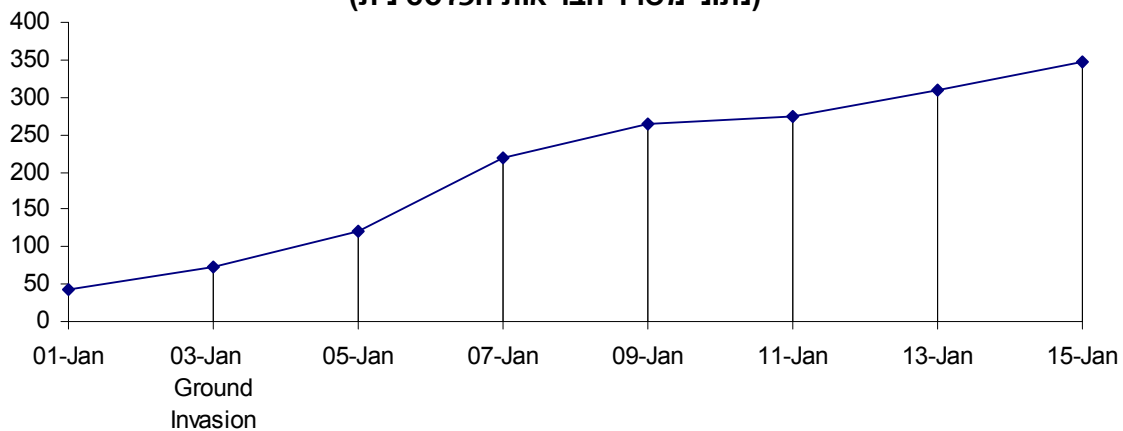
למעלה מ-1000 פלסטינים נהרגו, ובכלל זה 346 ילדים; 4900 נוספים נפצעו

מתחילתו של המבצע הצבאי הישראלי ברצועת עזה ב-27 בדצמבר ועד ה-15 בינואר, נהרגו 1086 פלסטינים ולמעלה מ-4900 נפצעו, לפי נתוני משרד הבריאות הפלסטיני. הפעולות הצבאיות הישראליות הסבו נזק כבד לבתים ולתשתיות ציבוריות והעמידו בסכנה את שירותי המים והתברואה ואת שירותי הבריאות. בתי ספר של האו"ם, שבהם חוסים עקורים רבים ניפגעו, אנשי סיוע הומינטרי נהרגו, אמבולנסים היו תחת התקפה, חולים ופצועים נותרו לכודים ולא קיבלו סיוע. כ-90,000 אנשים נותרו ללא קורת גג. ג'ון הולמס, המשנה למזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים, אמר למועצת הביטחון ב-14 בינואר כי בשעה שהכוחות הישראליים "מנסים ללא ספק, לדבריהם, לנקוט בצעדים על מנת לצמצם ככל הניתן את הפגיעה באזרחים... ברור כי הם אינם מצליחים בכך".¹

שיעור מדאיג של ילדים בין ההרוגים והפצועים

נכון ל-15 בינואר – כמעט 32% מהקורבנות (346) הם ילדים. כ-1709 ילדים נפצעו, חלקם פציעות מרובות. החל ב-3 בינואר ועד ה-14 בינואר עלה מספר הילדים ההרוגים ביותר מ-340% (ראה טבלה).

מספר הילדים הפלסטינים ההרוגים 15 - 1 בינואר 2009
(נתוני משרד הבריאות הפלסטינית)

המשנה למזכ"ל האו"ם ג'ון הולמס ציין: "המצב של האוכלוסיה האזרחית בעזה מחריד והאימפקט הנפשי מורגש בעיקר בקרב ילדים והוריהם, שמרגישים חסרי אונים ובלי יכולת להגן עליהם. זה מצב שבו אין כמעט

¹ הצהרה מטעמו שך ג'ון הולמס, תת מזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים, 14 בינואר 2009, דיון פתוח במועצת הביטחון בנושא הגנה על אזרחים במהלך סכסוכים מזויינים.

הפוגה, למעט 3-4 שעות ביום, איו למעשה מפלט, שכן הגבול והמעברים סגורים. יש כ-800,000 ילדים בעזה המהווים 56% מאוכלוסיית עזה כולה, וזאת באזור שהוא מהצפופים ביותר בעולם".

מעקב אחר ההרג בזייתון

בעקבות הפינוי של 18 פצועים פלסטינים ב-7 בינואר (הדו"ח השבועי של OCHA – 1-7 בינואר), לא הותרה כניסתם של צוותי הסהר האדום הפלסטיני לשכונת זייתון בשל העדר אישור לכך מצד ישראל. אזור זה נמצא באיזור שבו מתנהלת לחימה זה תשעה ימים; עדיין יש מספר בלתי ידוע של פצועים וכן גופות באזור.

תקיפת צוותים הומניטריים ורפואיים

שנים עשר עובדי צוותים רפואיים נהרגו בידי כוחות ישראלים מאז ה-27 בדצמבר. בעקבות התקרית שבה נהרג עובד של אונר"א במהלך הפגזה ישראלית על שיירה של האו"ם ב-9 בינואר, השהו אונר"א והצלב האדום את מבצעייהם והפסיקו את התנועה של אנשיהם ברצועת עזה למשך יום, מתוך דאגה לבטחונם. החלטת מועצת הביטחון של האו"ם מס' 1860, שהתקבלה ב-8 בינואר, קראה להבטחת "אספקה וחלוקה של סיוע הומניטרי, ובכלל זה מזון, דלק וטיפול רפואי, ללא הפרעה".

מניעת פינוי פצועים/העדר גישה לצוותי אמבולנסים

הסהר האדום הפלסטיני (PRCS) מקבל מדי יום כ-130 פניות לפינוי פצועים. אזורים סגורים רבים מחייבים אישור ישראלי כדי להיכנס לתוכם, אלא שהרשויות הישראליות לא התירו לצלב האדום כניסה לכמה אזורים, מרביתם בצפון עזה.

הסהר האדום הפלסטיני דיווח כי נדרשות לפחות שש שעות כדי לקבל אישור כניסה לאזורים סגורים על מנת לפנות פלסטינים פצועים. בנוסף דיווח הסהר האדום על גופות בני אדם שנהרגו כבר ב-3 בינואר ואשר טרם פונו בגלל אי מתן אישור מצד ישראל, ומביע חשש להשלכות הבריאותיות של גופות הנרקבות ברחובות.

פינוי פצועים ומעבר חופשי לאמבולנסים ולעובדי בריאות הנם מאבני היסוד של החוק ההומניטרי הבינלאומי (IHL) של ויש לקיימם בכל זמן.

עדות של פרמדיק מביה"ח א-נאסר, כפי שנמסרה למשרד לעניינים הומניטריים (OCHA): ב-13 בינואר פתחו כוחות הצבא הישראליים באש כבדה לעבר הפרמדיק שהיה בדרכו לפינוי פצועה קשישה באזור ח'וזאע בח'אן יונס. הוא תפס מחסה בבניין מגורים סמוך והכוחות הישראליים המשיכו בירי ופגעו בבניין שוב ושוב. נוצר קשר עם הסהר האדום והצלב האדום אולם לא היה ביכולתם להגיע לפרמדיק בגלל האש הישראלית הכבדה. עד רדת הלילה, מועד נסיגת הכוחות הישראליים, דיממה הפצועה למוות.

טענות בדבר שימוש בזרחן בידי הצבא הישראלי

התקבלו דיווחים על על שימוש אפשרי של הכוחות הישראליים בזרחן לבן (WP). נראה כי הצבא הישראלי משתמש בזרחן לבן רק לצורך מיסוך המסתיר את פעילותו הצבאית. יחד עם זאת, לאור צפיפות האוכלוסין בעזה, מהווה שימוש זה סכנה ממשית לאוכלוסייה האזרחית, כיוון שהחומר הרעיל דליק מאוד ומתלקח בבואו במגע עם האוויר. לדברי מנהל שירותי רפואת החירום במשרד הבריאות בעזה - תואמים תסמיניהם של פציינטים רבים את הסימפטומים של חשיפה לזרחן לבן, הווה אומר: כוויות חמורות, קשיי נשימה ועוויות בגרון. על פי HRW (Human Rights Watch) השימוש בזרחן לבן באזורים המאוכלסים בצפיפות בעזה מהווה הפרה של החוק ההומניטרי הבינלאומי, המחייב נקיטת כל אמצעי זהירות אפשרי וישים על מנת למנוע אובדן חיים ופגיעה באזרחים.

פעילות צבאית פלסטינית

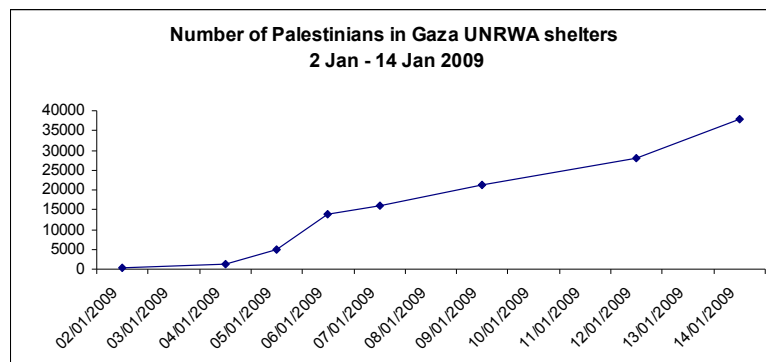
נמשך ירי הרקטות מרצועת עזה לעבר ישראל, אולם תכיפות הירי יורדת, בהשוואה לשבועות הקודמים. שלושה אזרחים ישראלים נהרגו ועוד 78 נפגצו מאז ה-27 בדצמבר. כמו כן, נהרגו עשרה חיילים ישראלים.

פסק זמן בפעולות האיבה

במהלך התקופה המדווחת יישמה ישראל "רגיעה" יומית בת שלוש שעות על בסיס הומניטרי, כדי לאפשר לאוכלוסייה להצטייד במוצרים בסיסיים ולהשתמש בשירותים הרפואיים. למרות זאת הביעו הסוכניות ההומניטריות חשש כי השינויים החלים מדי יום בלוח הזמנים מקשים על האוכלוסייה לדעת מתי בטוח להעז ולצאת החוצה לצורך הצטיידות.

יותר מ 35,000 עקורים פלסטינים מחפשים מחסה במתקני סוכנות הסעד והתעסוקה לפליטים (UNRWA)

מספר הפלסטינים המבקשים מקלט במתקני אונר"א עלה מאוד מאז תחילת המבצע הקרקעי הישראלי ב 3 בינואר. ב-8 בינואר שהו כ-16,000 פלסטינים במתקני אונר"א. ב-14 בינואר נתנו מתקני אונר"א מחסה ל-37,937 עקורים. למרות שמספרם הכולל של הפלסטינים העקורים אינו ידוע, העריך "מרכז אל-מיזאן" לזכויות אדם כי בין 80,000 ל-90,000 בני אדם נותרו בלא קורת גג, ביניהם כ-50,000 ילדים.

אונר"א מספקת מי שתיה, פיתות ושימורי בשר לכל המתקנים המשמשים מחסה. למרות ששלוש משאיות עמוסות מטען שאינו מוצרי מזון (NFIs) הגיעו לעזה השבוע, עדיין ניכר במתקני אונר"א מחסור בשמיכות, מזרנים, מוצרים היגייניים וגנרטורים.

מצב הבריאות בעזה

בעוד אלפי פצועים פלסטיניים מטופלים במתקני בריאות, הביע ארגון הבריאות העולמי (WHO) חשש מקריסת מערכת הבריאות, כתוצאה מהפצצות בלתי פוסקות של הכוחות הישראליים לעיתים גם על מתקני הבריאות או בקרבתם, הזרם הגדול והנמשך של פצועים, העדר הגישה לפצועים והמחסור במים נקיים, בדלק ובחשמל.

במהלך השבוע נפגעו מהפגזות או מאש ארטילריה ביה"ח האירופאי בעזה, ביה"ח לילדים א-נאסר, ביה"ח לילדים דורה והמרפאות הראשוניות סבחה אל חראזין, והאלה א-שאווה. ב-11 בינואר הרסו טילים ישראלים מרפאה משותפת לכנסיה הדנית ולשירותי הכנסיה העולמית.

ההפרעה למערך החיסונים, המחסור במים נקיים, מערכות הביוב שנפגעו וצפיפות האוכלוסין הגדולה מגבירים מאוד את הסיכון להתפרצות מחלות.

נכון ל-13 בינואר נסגרו 28 מתוך 58 המרפאות של משרד הבריאות בשל סיכון ביטחוני גבוה. בבתי"ח מבוצעים רק ניתוחי חירום וכל מרפאות החוץ סגורות, פרט לאלה המטפלות במקרים דחופים.

3 המשרד לתאום הומניטארי של האו"ם – OCHA

ת.ד. 38172 ירושלים, טל: 582 5853 /9962 – 02 ochaopt@un.org www.ochaopt.org

נשים הרות וילודים בסיכון

קרן האוכלוסייה של האו"ם (UN POPULATION FUND) הזהירה כי המשך האלימות ועקירת תושבים מבתיים מסכנים באורח חמור יותר מ-40,000 נשים הרות בעזה. העדר אפשרות להגיע לשירותי בריאות חיוניים, כולל טיפולי חירום לילדות, מהווה הבדל בין חיים למוות לגבי נשים הרות רבות ותינוקותיהן. בתנאים רגילים, מקבלות מאות נשים הרות בעזה טיפול (מעקב הריון שוטף) מידי נותני שירות רפואי מוסמכים, וכ-30 נשים בממוצע עוברות ניתוח קיסרי מדי יום-הליך רפואי שאינו זמין בגלל הסכסוך. לחץ, טראומה ותזונה לקויה יכולים אף הם לגרום לסיכון חיים לכ-40,000 נשים הרות בכל זמן נתון בעזה.

זמינות גבוהה יותר של חשמל עבור בתיה"ח

בדו"ח האחרון (8-1 בינואר) דווח על המחסור בדלק ובחשמל בבתיה"ח והאפשרות שהגנרטורים בבתיה"ח יצאו מכלל פעולה עקב הפסקות החשמל התדירות למשך 24 שעות. השבוע התייצב מצב אספקת החשמל בבתיה"ח. על פי ארגון הבריאות העולמי, תחנת הכוח מסוגלת לספק לכל בתי החולים 3-4 שעות חשמל ביום, ואונר"א מספקת לבתיה"ח תוספת של דלק; יש למרבית בתיה"ח דלק רזרבי כדי להזין את הגנרטורים למשך 5 ימים.

הלוגיסטיקה של האספקה הרפואית

בשלב זה ניתנת עדיפות לשלוח לעזה רק ציוד רפואי שאזל כליל במחסנים. הועברה בקשה לא לגייס תרומות נוספות ללא תיאום מראש עם WHO כדי להפחית את הלחץ במחסן התרופות המרכזי. בשבוע הראשון של המשבר WHO ו-MAP (עמותת העוסקת במתן עזרה רפואית לפלסטינים) זיהו צורך באיתור מקומות איחסון נוספים לצורך הקמת מוקד איחסון ומיון.

הפעילות במעברי הרצועה

מאז התחיל המבצע הצבאי הישראלי ב-27 בדצמבר, נרשמה עלייה חדה במספר המשאיות שנכנסו לרצועת עזה. בין ה-9-13 בינואר נכנסו 367.5 משאיות טעונות דרך כרם שלום ו-41 משאיות טעונות ציוד רפואי ומצרכי מזון נכנסו דרך רפיח.

למרות שהרשויות הישראליות טענו לביזה של סיוע מזון ע"י חמושים של חמאס, לא דווח על גניבה או על שימוש לא נאות במצרכים אלה. ארגונים הומניטריים הדגישו כי מתקיימים מנגנונים מוקפדים וזהירים לשם בקרה ופיקוח על זרם הסיוע, אם כי הסכסוך המתמשך מקשה על כך.

סך כל מטעני המשאיות שנכנסו לעזה ב-9-13 בינואר

מעבר	תאריך	סך כל המטענים
כרם שלום	9 בינואר	42
	11 בינואר	93.5
	12 בינואר	94
	13 בינואר	97
סה"כ כרם שלום		326.5
רפיח	9 בינואר	14
	10 בינואר	9
	11 בינואר	18
סה"כ רפיח		41
סיכום כללי		367.5

מעבר נחל עוז היה סגור, פרט ליום אחד, במהלך התקופה המדווחת. ב-13 בינואר יובאו לעזה מישראל 20,000 ליטרים של דלק תעשייתי.

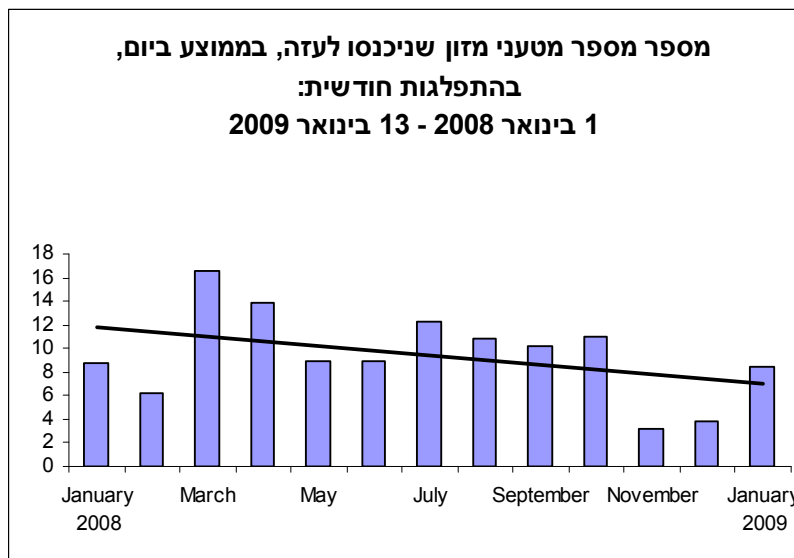
מעבר ארז היה סגור במהלך השבוע ולא אופשרה יציאת מקרים רפואיים מעזה לבתיה"ח בישראל.

שרוול המסוע במעבר קרני, שהוא האמצעי היחיד ליבוא גרגרי חיטה, נשאר סגור השבוע. עובדה זו הביאה לירידה משמעותית ברמת מאגרי התבואה וגרמה להשבתת כל שש טחנות הקמח ברצועת עזה.

מחסור במזון בעזה למרות העליה החדה בייבוא מצרכי מזון

משאיות טעונות מזון שנכנסו לעזה, 7-13 בינואר

פריטים	ס"כ המטענים	
לחם	2	
שימורים	38	
שמן לבישול	9	מצרכי
מוצרי חלב	59	
קמח	250	מזון
מצרכי מזון	10	
שונות	23	
ביסקוויטים	4	לבני אדם
מיץ	2	
שמן (לא מוגדר)	2	
תפוחי אדמה	14	
אורז	14	
סוכר	2	
שמן חמניות	2	
מארזי מים	5	
סה"כ מצרכי מזון לבני אדם	436	

למרות ההסלמה באלימות בעזה, בין ה-7 ל-13 בינואר, גדלה כמות המזון שנכנסה לרצועה ביותר מפי שניים (436 משאיות טעונות) מאשר בנובמבר (81) ובדצמבר (100) גם יחד – בתקופת הרגיעה שהושגה בתיווך מצרים.

העלייה ביבוא המזון אינה עונה על הצרכים שהלכו והתרבו כתוצאה מהמבצע הצבאי. קיים מחסור במצרכי מזון בסיסיים או שאינם ניתנים להשגה כלל, בעיקר עופות, דגים, בשר קפוא וחלב. רק 12 מתוך 47 טחנות הקמח והמאפיות פתוחות.

כתוצאה מהתגברות הסיכונים באזורי הסכסוך, הייצור המקומי של פירות וירקות מוגבל. מחסור במזומנים, בגז לבישול ובדלק והפסקות חשמל תכופות מחריפים את התנאים הקשים ממילא שגרם המצור הישראלי.

ארגוני סיוע הומניטרי נאלצים להמשיך ולהתמודד עם קשיים בחלוקת הסיוע מהמלאי ההולך ומצטמצם, עקב המצב הביטחוני.

חשמל ודלק בעזה

בתקופה המדווחת נרשם שיפור מועט באספקת החשמל בעזה. בראשית התקופה (9 בינואר) כמעט 70 אחוזים מתושבי עזה היו ללא חשמל. למרות שמרבית הנזק שנגרם לקווי החשמל העיקריים בשבועות הלחימה הקודמים תוקן ב 8 וב 9 בינואר, מספר גורמים תרמו להמשך המחסור בחשמל. במיוחד, נזק מקומי לקווים משניים בתשתית רשת החשמל ובעיות לוגיסטיות בהעברת דלק לתחנת הכוח, נוכח ההפצצות הנמשכות של הכוחות הישראליים. ב 14 בינואר 60% מתושבי עזה היו ללא אספקת חשמל.

מים ותברואה

נכון ל-14 בינואר לכ-500,000 תושבים ברצועה לא היתה גישה למים זורמים ושאר האוכלוסייה קיבלה מים, למשך שעות ספורות, רק פעמיים-שלוש בשבוע. רשות המים של עזה (CMWU) דיווחה כי מרבית הנזק שנגרם למערכות המים והביוב לא תוקן בשל הסיכון הנישקף לעובדים האמורים להגיע אל הקווים שניזוקו. בארות ומשאבות ביוב רבות אינן פועלות בשל העדר חשמל.

במהלך השבוע דווח על הצפת ביוב בבית חאנון ובבית לאהיה. בגלל הסיכון הרב לא יכלה UNRWA להעביר דלק למתקן טיהור השפכים בבית לאהיה, כדי להקל על הלחץ על גדות אגן השפכים. כ-15,000 בני אדם נמצאים בסיכון מיידי. לפני שנתיים – חמישה בני אדם נהרגו ו-2,000 נשארו ללא קורת גג כאשר עלה אגן השפכים על גדותיו. בנוסף לסכנת ההצפה, ביוב שאינו מטופל מהווה סכנה רצינית להפצת מחלות שמקורן במים.

במרוצת השבוע חילקה סוכנות הסעד והתעסוקה לפליטים (UNRWA) 25,000 ליטרים של דלק לחברת המים של עזה (CMWU) ו-45,000 ליטרים נוספים לאיסוף מוצקי פסולת. UNICEF חילקה ל-33,000 נפשות 550 ערכות משפחתיות לטיהור מים. הסהר האדום (PRCS) סיפק 29,952 בקבוקים של מי שתייה (בני 1.5 ליטרים האחד) לחלוקה לציבור. ב-13 בינואר סיפקה רשות המים הפלסטינית (PWA) ארבע משאיות עמוסות בחלקי חילוף לרשות המים של רצועת עזה (CMWU).

נמשכת המחאה בגדה המערבית נגד המבצע הישראלי בעזה

במשך התקופה המדווחת נמשכות בגדה המערבית מדי יום מחאות נגד המבצע הצבאי בעזה, במקביל להפגנות נגד הגדר. אחדות מההפגנות הפכו אלימות כאשר חיילים ישראלים ירו לעבר מידי אבנים פלסטינים תחמושת של כדורי מתכת מצופים בגומי, גז מדמיע ואש חיה. במהלך התנגשויות אלה נפגעו מידי כוחות הביטחון הישראליים 37 פלסטינים, כולל 12 ילדים. מפגינים רבים סבלו משאיפת גז מדמיע. בנוסף, פגעו כוחות הביטחון הפלסטיניים בשישה פלסטינים בעת הפגנות נגד המתקפה על עזה ונגד כוחות הביטחון הפלסטיניים.

בסך הכל נהרגו בתקופה המדווחת בגדה המערבית שלושה פלסטינים ו-51 נוספים נפצעו באלימות ישראלית-פלסטינית. אחד מן ההרוגים הוא נער פלסטיני בן 17 שנהרג בנסיבות שנויות במחלוקת.

ב-11 בינואר, בעקבות ידווי אבנים על ידי פלסטינים, הטיל הצבא הישראלי עוצר למשך 12 שעות על כפר א-זוביידאת בבקעת הירדן. כל הגברים, מגיל 10 ומעלה, הצטוו לעמוד בכיכר הכפר במשך ארבע שעות. אחדים מהם הותקפו. החיילים ערכו חיפוש בבתי הכפר. דווח על נזק לרכוש.

הרשויות הישראליות הטילו סגר מלא על הגדה המערבית ב-9 וב-10 בינואר ומנעו מפלסטינים המחזיקים ברישיונות תקפים להיכנס לירושלים המזרחית ולישראל, פרט למקרי חירום רפואיים ולעובדים באו"ם ובסוכנויות בינלאומיות. רק פלסטינים בני 50 ומעלה הורשו להגיע לירושלים לתפילת יום השישי. 98 מבצעי

חיפוש של הצבא הישראלי נערכו, במהלכם נעצרו 72 פלסטינים. רוב החיפושים, 65 במספר, נערכו בנפת שכם.

הרשויות הישראליות הכריזו על האזור מעבר לגדר – שטח צבאי סגור

רשויות הצבא הישראליות פרסמו צו המכריז על השטח שבין הגדר לקו הירוק בנפת חברון כעל שטח צבאי סגור. פלסטינים הרוצים להגיע לאדמתם שמעבר לגדר יידרשו להחזיק מעתה באישור "מבקר" שניתן מטעם הצבא, התלוי בהכרת הרשויות הישראליות במסמכי הבעלות שברשותם. הגישה תהיה דרך המעברים בגדר. בצפון הגדה המערבית סגור השטח שבין החומה לקו הירוק מאז אוקטובר 2003. מסקר שנערך ע"י OCHA ואונר"א עולה כי רק 20% ממהקלאים הפלסטינים שנהגו לעבד את אדמות באזור זה מקבלים עתה רישיון.